

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Caput II.

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

Francisci Hauvrij

rarant, omnesque mala Francij, quibus ullius avaritia
non decorant, adjuvantes despectus ab alijs non
verbalis unum.

Mauritius in solis periculis, vel
cum cogitis sui periculo, subvenire
probit.

Cap. 12.

Mauritius regio hoc Mauritius regio à Ternate propè CC.
nulla parvum, Terra spera ac prærupta
vixitumque formè rerum scilicet. Ternate
vixitumque, incola ne fama quidam accipimus
nulla apud eos armenta aut greges, præter
sues. Domidum pavos, quos mirandi potius,
quàm gustandi copiam est. Aqua dulcis miru
pauca: quædam tamen salis, magna vis a
proum: inrens modo arborum, unde ibi pa
non qualemunque et unum petent; alii
portò arborum, ex quarum vitis deper
Gentis Mauri, vespem vulgò conficiunt. Genipra proorsy
est barbaries. Barbara gens, humanitatis, quippe
nulla omnino litterarum labor monum
ta: feritate autem inter omnes nationes
cruent, tum ferax, tum veneno saricis vitia
in suis: tantum obest, ut ferocem ingenta
usa efferata alicui, et aduenis pariant.
Sacerdotem ipsam ac Parochum, qui unum illos
rum salutis curam agebat, de medio supra

Mauritius terra
est inhumida.
terram. Itaque jamdè ubi erant pastore.
Regio magna ex parte arbori Terra
nobilibus impense conuulitur: ignes ac cine
ros exomid: ingentibus que vexa suauis
moris incusitas fueritibus. Non modò de
nufarij illorum scoloribus supplicium pauere.
Luctura multiplex hic moty aduenas ab
purrebat omnes. Ad Francij aduorsy omnia
Pimbi

pericula interitq, omnipotens diximq; i; Mauria
 sic profectioe, cui causa necesse, in animo
 inclusit suam, sibi ad illorum animos ab in-
 tentu vindicare, uel manifestum uita di-
 scrimen esse subuadum. Quo dore ad pro-
 sentens in iustitiam, ut se ad opem mis-
 rit illis unum persequas pro periculo ferenda
 illa Christi uoce inuitatum: Inuoluerit
animam quam saluam facere, perdet eam;
qui autem perdidit propter me, inueniet
eam. Quam ille sententiam facile & apta
 ueteri dicebat cogitanti, experienti non
 idem, nisi: Deo ipse interior interpret aus-
 ileret. Nunquam alius magis singularis
 transiit fortitudo uindicta qz felicitas em-
 bit. Vbi in Ambrosio inuola percerbit.
 Haec in in Mauriam regionem cogitare,
 in uis partim aduicatis uirtutis exigit,
 partim etiam periculi miseratio. Et cum
 ut illum jam profectioe parare sentia-
 tum est, tepido motu exuti, protinus ad
 eum uenit. Nouit illud belluarum uoci
 ut quam hominum societatem esse: Peterretz a
in istam plurimor societatem, liberos
parandum. Sacerdotum saguine manq;
 imbutar habere. Ergo manifesta supinum
 ira astidus omnibus paros uaris, uchi
 postitur affidari; ipd omqz aduerso ab illom
 subie procul arceri. Nomenial hanc
 dubia uita discrimina in singula peric-
 uimonta subuada fore, apud homines por
 tu hanc iudicij, uitas uibratet, spargen-
 ter uenena, nihilqz magis quam humanu
 more

Zelig animatus

Joan: c. 12

Peterretz a
uirtutis fons
geatir aduen
da.

77 uasot pericula; qui foras danda animi magni
 77 tuum paria. At in idem pectus gratior boni
 etis quam iacundior fuit. Itaque singulos
 fortiter amplexatus, mutuisque perfertur
 lacrimis, in hunc seio mundum seor' affat'.
 77 Quid faceret, si flexas et affligentes est meum
 77 agros, si filium benevolentibus, uestrum: qui
 77 ser ego habeoque, quod nullum ergo cur
 77 amaris, indivium carissis. Sed nihil me
 77 periculum mouet, diuina imperia
 77 libuatum. Non ista uideat, haud dubie huius.
 77 auctor constet. cui ego praesilio totus, nihil
 77 omnino periculum. Cui enim melius me,
 77 equisq; committam meam, quam ei, qui mor.
 77 saluum tempora uitaeque disponit. Non est
 77 morali extimenda mors, qua timidissim
 77 quemque conrequatur. Non ha autem mors,
 77 quippe adit ad immortalitatem, uel uoto
 77 expedenda. Nud si ego cecidero, deo caris
 77 non caede, cui & geritur, sed cordis est huius
 77 paulo magis quam mihi et facillimum nit
 77 tere operarios in uincam tuam. Noc uero
 77 exiguus sumq; ex Maurica pericipitur, pos
 77 uam haud putandum, ubi magno est merito
 77 long. Equidem si nihil aliud pro pericula
 77 te illorum salute, cui conuolare debeo, nullu
 77 periculum ac discrimen reuero ut fuerit no Mulchii
 77 luctus in uel, sic frat' Tumilli amore firmu
 77 habe, a prociibus ad uim conuersi, periculo.
 77 suas aris, custodem, uel oi proisq; dicit' ad-
 77 uero et facultatem. Itaque idem, illis peri-
 77 culis, hostium, ac praesentis terrore moris,
 77 transitum ab eo conuicio dimouere supra
 77 conuicio, ad altimum ei nauigium deneget. Cui
 77 Caesarij nulla pericula, nullam genq; mortis,
 77 ubi deo

Responsurus
 Haec uis pro
 non diuina
 fortuna.
 Lib. 21

Dei cultu, et animarum salu agendum, formidat
 re se ait: nec ullor truffer habere, nisi, qui illi
 in obsequio obsequio. sibi certam ac deliberatam
 nauigium episcopo, in Maritima Deum uocantem requi: nec
 nauigium morosi; si nauis desid, semel Deo in
 cubilem utique transnaburum. Itaq; uim cu
 amari caelesti prouidentis seuerum obsequio ami
 nis esse certior, quod unum respectu, remissa
 quodam aduersu, uenere pro se qui que long
 mantes ad eum affore. Ad Franciscum uity

Rometia ne anxio animo inane periculum speret
 uilioris que fingens sibi solitudinem prouidet, ne u
 mana lami hominu auxilij spes detrahens aliquid de
 cir remittit. huiusmodi opir ac, prouidentiu q; iudic; gra
 tiz; eorum benenolentia arbor, ad se it; Pu
 fudo sibi illa onera uerius quam uome
 ista futura. Prinde orare, ne se tanta Dei
 diffidentia exoraret. Ceterum si salutem
 suam aduersu omnes pestes ac uerena mu
 nitam uolent, assiduis precibus diuinum
 sibi propitiale nomen. Et remedio nullu
 certiq; nullu gra' ueritq; inueniri. Ita, di
 missis anxijs, protelationem adhibeat. In
 ter huc tantum desinon adituro leti ca
 Indra nuntij fiduciam accendendum. Eisdem
 temporibus nouem à societate P. V. Romae
 à Lusitania aduerti erant, Sacerdotes quin
 que Franciscus Perus, Alfonsus Cyprianus,
 Honorius Roniquez, Franciscus Henricus, et
 Xaverij Ribera; ceteri uerum sacris instriti,
 Buttharus Xaverius, Adonis Franciscus, Nicolas,
 Xaverius, et Emmanuel Michaelis, subeque
 igitur ex Amboins discederet Xaverij, cum
 No horum aduentu cognuisset, oppositas
 inuailis admodum luty suam inique promit
 iam

liam destinavit: Patimq; licet ad
 p'ov: ad id, quibus Flaminium Rosen Goa
 ad alumnorum inspirationem manere, Cythron
 et Henricum ad Comvicensor neophylor in-
 uandor profuisti iudicab: duos autem illos
 qui apud Comvicensor tum versabantur,
 Hicrag; catoror, ad se in Molucas insulas tra-
 cabat, eo varitio, ut oxiquis illis insulis
 anuum omnes regiones Curzores, omnibus
 quoad eiy fides p'p'et, opem laturoq; Et
 Mauricia expeditioni Regi haec dubio Janit.
 Monro Majo anni M. D. XLVI. ex Ter-
 nate cum p'lipet, ad insulas Mauricium
 insularum appulit.

Effector Mauricensis morer mi-
 riyat, Christianisq; p'ceptis in-
 (mit.)

Cap. 222.

Mauricia si ubi accipiam; bipartita est. Mauricia
 altera pars in continentis Mauricia in-
 catur: altera duabus insulis constat, qua
 Mauritides appellatur. Haec insularum
 una nuptus. horrenda fragrantibus, ex P'p'et fla-
 quibus stipe sasa ignea mdaimam, insar grandis.
 arborum erumpunt, tanto impetu ac fra-
 gore, quanto nulla tormenta aerea quam
 quis mox a, globos eiantantur, ac nonna
 quam, ubi acrior existit flaty, in idem
 ingens incens mody exeritur, quo longe Anis à nup
 ac ludo diffuso, nisi foveis, inque laborantibus offundit
 in campis inere oppleti domos reuertuntur
 da unnes magis quam homines dicor. Apri
 quoy in saltib; plures oppressi, p'ices exstint
 passim opendunt, in hitor. Eadem insula, no quid Terra moty
 in omni di desit, adeo perpetuy ponè terra qua, horribiles,
 sily motib; ut qui forte p'atto, ucluntur, conteriti
 naues